

TEN GELEIDE

Tuigdorpen, straatterroristen en straattuig: mag het wat minder in 2012?*

Jolande uit Beijerse

Als de verkiezing van 'Van Dale: woord van het jaar' model staat voor dat wat de burgers dat jaar heeft beziggehouden, dan kwam de strafrechtspleging in Nederland in 2011 geen aandacht tekort. In de top 3 stonden twee woorden die met het oog daarop zijn gecreëerd. Het woord 'tuigdorp' werd nummer 1 met maar liefst 43% van de stemmen, gevolgd door het woord 'caviapolitie'. De gekozen woorden waren dit keer geen woorden van de straat, maar woorden die zijn ontstaan in de Tweede Kamer en daar ook werden gebruikt. 'Tuigdorp' is een idee van de PVV om asociale veelplegers op een ommuurde plek buiten de bebouwde kom in containerwoningen te vestigen; 'caviapolitie' is een door de PvdA gebruikt synoniem voor de dierenpolitie.

Het feit dat beide woorden zijn verkozen, geeft wel aan dat het de Tweede Kamer lukt de politiek dichter bij het volk te brengen. Maar het mag wel wat minder. In de Kamerstukken van 2011 leveren de woorden 'straatterrorist' en 'straattuig' talloze hits op, vaak in Kamervragen van de PVV, maar ook Kamerleden van andere partijen nemen deze termen in de debatten over. Een aardige indruk van de Kamervragen geeft de volgende selectie uit zes vragen naar aanleiding van een willekeurig in de krant vermeld geweldsincident. Vraag 2 luidt: 'Deelt u de visie dat het straattuig dat schuldig is aan deze walgelijke mishandeling, de allerzwaarste straf opgelegd dient te krijgen die er staat op deze wandaad? Zo nee, waarom niet?', vraag 3: 'Op welke wijze kunt u de slachtoffers garanderen dat de plaatselijke politie alles op alles zal zetten om de straatterroristen op te pakken, veroordeeld te krijgen en in het gevang te gooien?', en vraag 5: 'Bent u van mening dat de daders uit de samenleving verwijderd dienen te worden door ze te huisvesten in een tuigdorp? Zo nee, waarom niet?'¹ Nog los van de inhoud van deze vragen, die geen enkel nut hebben als het politieonderzoek nog in volle gang is en dus alleen maar tijdverspilling opleveren, is ook het taalgebruik onprofessioneel en een volksvertegenwoordiger onwaardig. Daarbij zou het Kamerlid dat de meeste met dit soort termen doorspekte vragen stelt, Lilian Helder, als jurist en ex-advocaat toch beter moeten weten. Ik zou bijna terugverlangen naar de tijd dat ons in de rechtenstudie werd geleerd om termen als 'crimineel' of 'misdadiger' te vermijden omdat we mensen daarmee onnodig zouden stigmatiseren. Gelukkig wordt

* Mr. dr. Jolande uit Beijerse is universitair docent straf- en strafprocesrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en tevens redactielid van PROCES.

1 Handelingen II 2010-2011, Aanhangsel.3225 (ingezonden 7 juli 2011).

Jolande uit Beijerse

de strafrechtspleging nog niet volledig overheerst door deze onderbuikgevoelens en is er nog steeds aandacht voor de werkelijkheid achter de krantenberichten. Daarvan getuigen de bijdragen in dit nummer van PROCES.

Het nummer opent met een bijdrage van Duijn, die ons informeert over het ‘intelligencegestuurd politiewerk’, wat inhoudt dat beslissingen binnen de politieorganisatie worden genomen op basis van geanalyseerde informatie en kennis.

Vervolgens doen Bieleman, De Haan, Nijboer en Tromp verslag van hun onderzoek onder slachtoffers van bedreiging. Hieruit blijkt dat veel slachtoffers teleurgesteld zijn over de resultaten van hun aangifte, omdat ze daar te veel van verwachten en niet begrijpen dat het strafrecht slechts beperkte mogelijkheden heeft.

In de rubriek PROCESperikelen is er dit keer een bijdrage van de Bredase advocaat Hörchner, die daarin verhaalt over een zaak waarin hij een licht verstandelijk gehandicapte minderjarige jongen bijstond die meisjes op de fiets in de billen had geknepen en daarvoor een nogal zware sanctie kreeg opgelegd in het kader van een bijzondere voorwaarde bij de voorwaardelijke jeugddetentie. De zaak heeft geleid tot een belangrijk arrest van de Hoge Raad over de verhouding tussen de voorwaardelijke veroordeling en de gedragsbeïnvloedende maatregel.

De mogelijkheden tot voorwaardelijke veroordeling in het jeugdstrafrecht staan eveneens centraal in de bijdrage van Verwest. Zij heeft dossieronderzoek gedaan naar de verschillen tussen de jongeren aan wie een voorwaardelijke jeugddetentie en die aan wie een voorwaardelijke PIJ-maatregel is opgelegd. Hoewel het om twee heel verschillende sancties gaat, een straf en een maatregel, blijken beide groepen opmerkelijke overeenkomsten te vertonen.

Behalve voor de werkelijkheid achter de krantenberichten is er in dit nummer ook aandacht voor het functioneren van de strafrechtspleging in andere landen, op die onderdelen waar Nederland een voorbeeld aan zou kunnen nemen. Zo vergelijkt Droogendijk het Nederlandse jeugdstrafrecht met dat in Nieuw-Zeeland, waar sinds 1989 de *Children, Young Persons and Their Families Act* van kracht is. Hierdoor worden de meeste door jeugdigen gepleegde strafbare feiten afgedaan door het organiseren van een Family Group Conference, met als resultaat dat de populatie in jeugdgevangenis aanzienlijk is gedaald zonder dat de jeugdcriminaliteit is toegenomen.

Welten presenteert vervolgens zijn onderzoek naar de mogelijkheid tot gratie en voorwaardelijke invrijheidstelling bij de levenslange gevangenisstraf in Duitsland, België, Engeland en Canada. In al deze landen is er voor levenslang gestraften de mogelijkheid om voorwaardelijk in vrijheid te worden gesteld, terwijl die in Nederland niet bestaat. Mede met een beroep op het EVRM stelt Welten voor om, in navolging van Duitsland, een tussentijdse herbeoordeling van de levenslange gevangenisstraf na 15 jaar in te voeren, waarbij een onafhankelijk orgaan een risicoanalyse zou kunnen maken.

In de PS van een redacteur tot slot, verhaalt redactielid Rob van Noort over de verhoortechnieken in een geruchtmakende Canadese strafzaak en doet op basis daarvan een concreet voorstel om het in Nederland ontstane gebruik van de verhoorkoppels te doorbreken.